

Sme ZELENÁ ŠKOLA a tak sme sa zapojili do projektu:

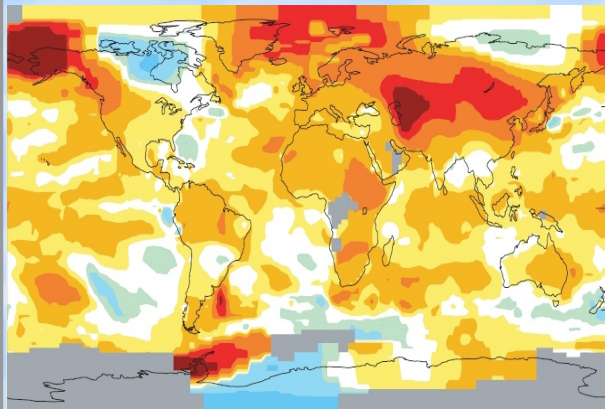
Znižovanie CO₂ v ovzduší

Kedy?

16.-27. marec 2009

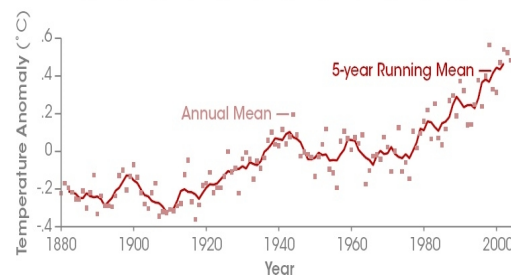
Čo sa bude diať?

Týždeň aktivít

2004 Annual Mean Surface Temperature Anomalies (°C)

-2.1 -2 -1.5 -1 -0.5 -0.2 .2 .5 1 1.5 2 2.6

Zmena podnebia je vo vašich rukách !

Ľudia často hovoria o **počasí**, čo nie je prekvapujúce, keď uvážime, aký vplyv má počasie na našu náladu, na to, čo si oblečieme a čo jeme.

"**Podnebie**" (klíma) však **nie je to isté** ako **počasie**. Je to zvyčajný vzor počasia pre istú oblasť počas dlhého časového úseku.

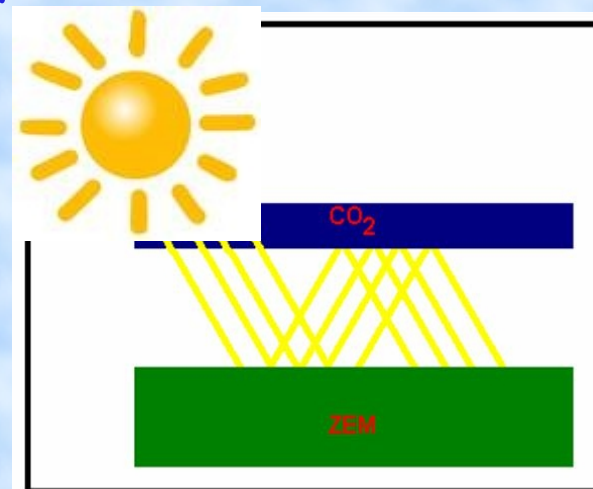
Podnebie sa mení a bude sa meniť z prirodzených dôvodov.

Avšak v posledných desaťročiach sa objavili **neprirodzené zmeny** v dôsledku ľudskej činnosti, priemyselnej a poľnohospodárskej výroby.

Prečo sa to deje?

Horúce slnečné lúče zohrievajú povrch Zeme.
So vzrastajúcou teplotou sa teplo odráža späť do atmosféry.
Časť z neho je pohlcovaná alebo odrážaná späť na Zem
skleníkovými plynmi v atmosfére:
CO₂, vodná para, oxid dusný, metán a ozón.

Tento **prirodzený proces** sa nazýva **skleníkový efekt**
a umožňuje vlastne život na našej planéte.
Bez neho by globálna priemerná teplota bola -18°C.
So skleníkovými plynmi je +15 stupňov!

ALE !!! ... našej Zemi je už teplo ...

V priebehu minulého storočia si vplyv ľudskej činnosti vyžiadal svoju daň a **koncentrácia skleníkových plynov v atmosfére**, z ktorých **CO₂** predstavuje 80%, **je v súčasnosti vyššia ako za posledných 650 000 rokov !**

Preto sa globálna priemerná teplota zvýšila o 0,74°C, v Európe o 1°C.

Obrovské množstvo CO₂ sa uvoľní do ovzdušia **spaľovaním fosílnych palív**, ako sú **plyn**, **ropa** a **uhlie** pri výrobe energie .

Ďalšie **skleníkové plyny**

(**vodná para**, **oxid dusný**, **metán** a **ozón**)

sa uvoľňujú do ovzdušia pri určitých priemyselných činnostiach, poľnohospodárskej výrobe, doprave a tiež zo skládok odpadu.

SPAĽOVANÍM FOSÍLNYCH PALÍV SA DO OVZDUŠIA UVOĽŇUJÚ:

a) Skleníkové plyny (spôsobujú oteplenie)

Zostávajú v atmosfére 100 rokov

b) Častice

(väčšinou spôsobujú ochladenie)

Zostávajú v atmosfére jeden týždeň

Od začiatku storočia boli na Slovensku pozorované tieto javy:

- rast priemernej ročnej teploty asi o 1 °C,
- pokles množstva ročných zrážok asi o 15% na juhu a 5% na severe,
- pokles vlhkosti vzduchu najmä na juhozápade,
- úbytok snehovej pokrývky takmer na celom území Slovenska.

Ako mierou sa Európania podieľajú na tomto probléme?

Vedel si ...?

- Jedenásť najteplejších rokov je zaznamenaných od roku 1990.
- **Každý Európan** vyprodukuje **ročne 11 ton emisií skleníkových plynov**.
Z toho takmer **9 ton sú emisie CO₂**.
- **Domácnosti** sú zodpovedné za takmer **20 % emisií CO₂**, ktoré súvisia s energiou. 70 % energie spotrebovanej domácnosťami sa používa na **vykurovanie**, 14 % na **ohrev vody** a 12 % na **osvetlenie** a na fungovanie rôznych **elektrických spotrebičov**.
- **Osobné autá** sú zodpovedné za **10 % emisií CO₂** vyprodukovaných v rámci EÚ.
- **Každý Európan** vyprodukuje v priemere **1 kg odpadu denne**. Každoročne produkujeme také množstvo **d'alej nevyužitých obalov**, ako je **hmotnosť 4000 Eiffelových veží** a toto množstvo sa stále zvyšuje.

Aký je dopad zmeny podnebia?

-Ľadovcové čiapočky na póloch sa roztápajú. Plocha mora pokrytá arktickým ľadovcom na severnom póle sa zmenšila v posledných desaťročiach o 10 % a hrúbka ľadu nad vodnou hladinou sa znížila o 40 %. Na opačnej strane zemegule sa ľadová pokrývka Antarktídy stáva nestabilnou.

-Ľadovce ustupujú. Je pravdepodobné, že 75 % ľadovcov vo Švajčiarskych Alpách sa do roku 2050 stratí.

-Zvyšuje sa hladina svetových morí. Počas minulého storočia stúpili hladiny oceánov o 12 až 22 cm a predpokladá sa, že stúpnu až o 59 cm počas tohto storočia. V tomto údaji sa však nezohľadňujú budúce náhle zmeny v pohybe ľadu z Grónska a Antarktídy, a preto nemožno vylúčiť vyššie hodnoty.

-Extrémne počasie - búrky, záplavy, vlny sucha a horúčav.

V poslednom desaťročí bolo na svete trikrát viac prírodných katastrof v dôsledku počasia ako v 60. rokoch. Počnúc rokom 2070 by Európa mohla zažívať také vlny horúčav, aké boli v roku 2003 každý druhý rok. Spalujúce leto v roku 2003 bolo jednou z príčin predčasného úmrtia 35 000 Európanov v priebehu prvých dvoch týždňov v auguste, spôsobili obrovské lesné požiare a straty v poľnohospodárstve sa vyšplhali k 10 miliardám eur.

-Zníženie biologickej rôznorodosti: Veľa zvierat a rastlín sa nebude vedieť prispôbiť zmeneným teplotám. Také druhy ako **ľadové medvede**, **tulene**, **mrože** a **tučniaky** sú mimoriadne zraniteľné.

Ako môžeme pomôcť?...Dat' si záväzok!

1.UBERTE.

Zníženie teploty len o 1°C môže znížiť faktúru tvojej rodiny za energie až o 7 %

70 % energie, ktoré spotrebujú domácnosti, ide na vykurovanie.

- Požiadaj rodičov, aby ti pomohli naprogramovať termostat u vás doma tak, aby v noci, alebo keď nie si doma, teplota klesla na 17°C a predtým, ako vstaneš alebo sa vrátiš domov, znovu vystúpila na príjemných 20°C.
- **Šetri teplú vodu** tým, že sa budeš sprchovať namiesto kúpania - spotrebuješ tak štyrikrát menej energie.
- Keď si pripravuješ horúci nápoj, daj zovrieť len toľko vody, koľko potrebuješ.
- Keď **vetráš** svoju izbu, je lepšie nechať **okno otvorené na pár minút dokorán** a potom ho hneď zavrieť ako nechať unikať teplo dlhý čas.
- Pravidelne odmrázajte mrazničku. Môžete ušetriť až 30 % energie.
- **Nenastavuj chladničku na najsilnejšie chladenie.** Keď je teplota v chladničke nižšia ako 5°C, spotrebuje viac energie, potraviny však nezostanú čerstvé dlhšie.
- **Nedávaj do chladničky horúce ani teplé jedlá.** Nechaj ich najskôr vychladnúť a až potom ich daj do chladničky.

2. VYPNITE.

- Nezabúdaj vypnúť svetlo, keď ho nepotrebuješ.
- Nenechávaj televízor, hifi vežu alebo počítač v pohotovostnom režime. Televízor v takomto režime spotrebuje v priemere 45 % energie. Ak by všetci Európania prestali používať pohotovostný režim, ušetrili by toľko elektrickej energie, koľko by stačilo na zásobovanie krajiny veľkosti Belgicka.
- Nenechávaj svoj mobil dobíjať, keď má plnú baterku. Ak to urobíš, 95 % elektriny vyjde nazmar - iba 5 % je v skutočnosti využitých na nabíjanie mobilného telefónu.
- Porozprávaj sa s rodičmi o žiarivkách šetriacich energiu - vydržia dlhšie a spotrebujú päťkrát menej elektriny ako klasické žiarovky.
- Keď si tvoji rodičia vyberajú nové spotrebiče do domácnosti (chladničky, práčky a pod.), požiadaj ich, aby si vybrali spotrebiče s energetickým stupňom A a s EÚ energetickou značkou - tie sú najefektívnejšie.
- Ak zastavíš vodu, kým si umývaš zuby, ušetríš niekoľko litrov vody.

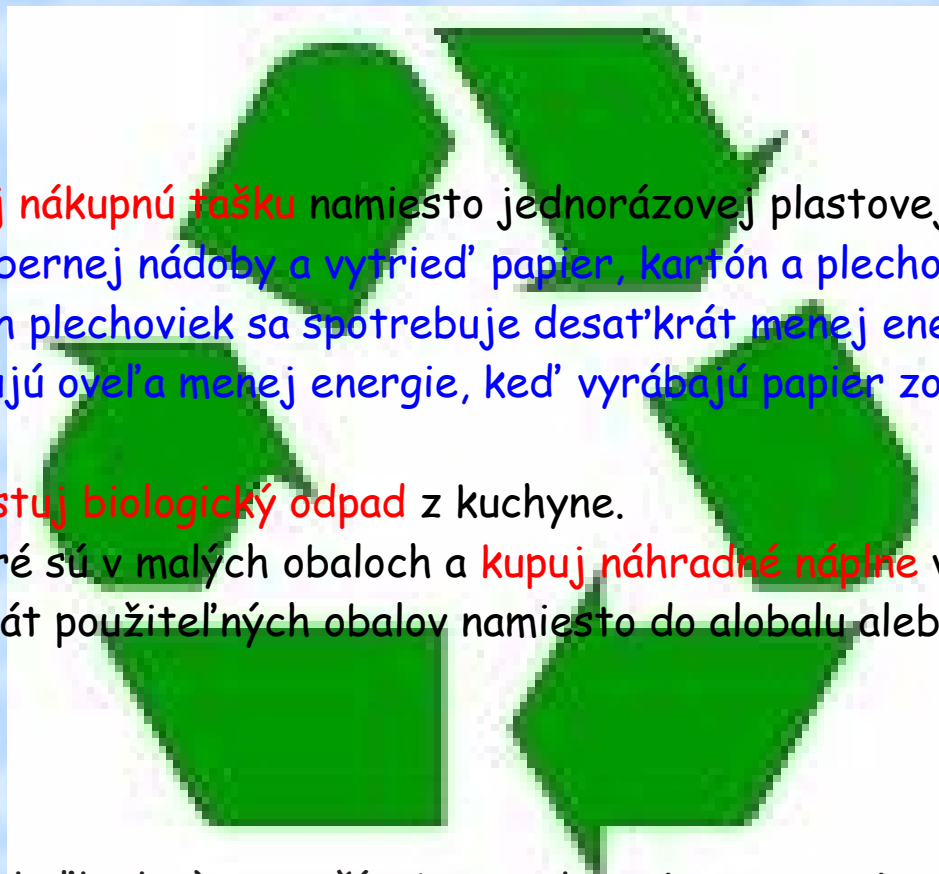

3. RECYKLUJTE.

- Keď nakupuješ, **používaj nákupnú tašku** namiesto jednorázovej plastovej.
- Prines použité sklo do zbernej nádoby a **vytried' papier, kartón a plechovky** z ostatného odpadu. Pri recyklovaní hliníkových plechoviek sa **spotrebuje desaťkrát menej energie** ako pri výrobe nových. Továrne **spotrebujú oveľa menej energie**, keď vyrábajú papier zo starých novín, ako keď ho vyrábajú z celulózy.
- Ak máš záhradu, **kompostuj biologický odpad** z kuchyne.
- Vyberaj si výrobky, ktoré sú v malých obaloch a **kupuj náhradné náplne** vždy, keď je to možné.
- Jedlo si zabal' do viackrát použiteľných obalov namiesto do alobalu alebo papierových vreciek.

4. KRÁČAJTE.

- Na malé vzdialenosti (niekoľko km) **nepoužívaj motorku ani auto**, namiesto toho **chod' pešo alebo na bicykli!**
- Ak cestuješ **na väčšie vzdialenosti**, uvažuj o **električke, autobuse** alebo **vlak**. Takisto sa vyhýbaj cestovaniu lietadlom - lietadlá vypúšťajú obrovské množstvo CO_2 do atmosféry. Lietanie predstavuje najrýchlejšie rastúci zdroj CO_2 emisií vo svete !
- Ak sa tvoji rodičia chystajú kúpiť si auto, požiadaj ich, aby si kúpili **malý a výkonný model** - ušetrí peniaze aj na palive ! Podľa európskej legislatívy musia producenti áut udávať informácie o CO_2 emisiách a spotrebe paliva.

5. ĎALŠIE AKTIVITY

- **Vysaď** v škole, v záhrade alebo vo svojom susedstve **strom**. Päť stromov počas svojho života pohltí okolo tony CO_2 .
- V obchodoch a nákupných centrách **hľadať** výrobky označené európskou **Eco značkou**, symbolizovanou malou kvetinou.
- Používaj tak málo papiera, ako sa dá: **kopíruj obojstranne**, **využívaj e-maily**.
- **Konzumuj miestne a sezónne jedlo**. Nielenže je zdravšie, ale aj prospešné pre životné prostredie.
- **Jedz menej mäsa**. Pri výrobe mäsa sa produkuje veľa CO_2 .

Zmena podnebia je v našich rukách !

Máme šancu to teraz dokázať.

Pokúsme sa o to aspoň
teraz počas týždňa
aktivít a postupne
prevychovajme
všetkých, ktorí na to
zabúdajú...je to
problém všetkých ľudí.